

**Rapport etter elevundersøkelse foretatt ved 7
videregående skoler i Hordaland med 65
minoritetsspråklige ikke-vestlige elever**

**Armin Amookhteh og Petter Borthen
mai 2006**

Elevundersøkelsen ble gjennomført av Armin Amookhteh og Petter Borthen våren 2006.

Armin er minoritetsspråklig elev med bakgrunn fra Iran. Han er i dag elev på VK1 ved Laksevåg Videregående Skole, Barne- og ungdomsarbeider, og har gjort dette arbeidet som praksisoppgave i ungdomsarbeid.

Han har også vært elev ved både Årstad og Fyllingsdalen videregående skole.

Undersøkelsen er gjort som en forundersøkelse gjennomført i samarbeid med prosjektleder Petter Borthen i Hordaland Fylkeskommune, som ledd i arbeidet med frafallsprosjektet "Flere flerspråklige fullførere", som er et delprosjekt i fylkets satsing "Kvalitet i opplæringa for minoritetsspråklige – organisatoriske og faglige utfordringar".

Prosjektet utføres i 50% stilling med midler fra Utdanningsdirektoratet, og avsluttes ved utgangen av 2006.

Armin er også med i Referansegruppen for dette prosjektet, en oppgave han fortsatt vil ha til prosjektslutt.

Elevundersøkelsen er gjort for at elevene selv skal slippe til med synspunkter om hva som kan gjøres for å bedre skolehverdagen. Målet for det videre arbeid er å identifisere tiltak som kan gjøre mulighetene større for at flest mulig minoritetsspråklige elever skal fullføre sin videregående utdanning.

Petter har skrevet kommentarene til de funn som er gjort i denne forundersøkelsen.

Om gjennomføringen av undersøkelsen – målgruppe og metode

Målgruppen i undersøkelsen er 65 elever i videregående skole. 39 gutter og 26 jenter, alle med minoritetsbakgrunn fra 25 ikke-vestlige land ble intervjuet.

17 av de spurte gikk i innføringsklasse for minoritetsspråklige (Årstad 5, Voss 6, Øystese 6). Blant de øvrige 48 var det en jevn fordeling av grunnkurs-elever og VK1-elever. Ca. 1/3 var allmennfag-elever.

Alle intervju ble gjennomført individuelt, med 30 spørsmål. Ikke alle svarte på samtlige spørsmål, derfor varierer summen av svar noe fra spørsmål til spørsmål. Der det var vanskelig for elevene å forstå det vi ville ha frem i spørsmålene, ble innholdet nærmere forklart for at vi skulle få de mest mulig troverdige svar. Noen av spørsmålene omhandlet personalia og opplysninger om bakgrunn og tidligere skolegang. 19 av spørsmålene har vi oppsummert og tatt med i denne presentasjonen.

Vi har besøkt følgende 7 skoler 10 torsdager fra januar til mars:
Det fremgår også hvor mange elever som deltok ved hver skole.

1. Årstad Videregående skole – 17
2. Fyllingsdalen Videregående skole – 14
3. Øystese Gymnas – 10
4. Voss Videregående skole – 10
5. Sotra Videregående skole avd. Bildøy – 7
6. Sotra Videregående skole avd. Sund – 3
7. Nordheimsund Videregående skole – 4

Parallelt med disse besøkene, møtte vi rådgivere, elevinspektører og rektorer. Samtalene ga oss et visst inntrykk av hvordan skolene jobber med de minoritetsspråklige elevene, og hvilke utfordringer skolene møter. Disse samtalene vil fortsette og danne grunnlag for senere rapportskrivning og forslag til tiltak ved prosjektslutt. Prosjektet vil også se på forutsetningene for, og eventuelle barrierer i forhold til et bedre kommunalt og regionalt samarbeid.

Interessante funn:

Om trivsel:

1. Trives du på skolen?

51 ja 9 sånn passe 2 Nei

Kommentar:

Det er bra å se at til tross for at mange minoritetsspråklige elever sliter mer i videregående utdanning enn mange av sine medelever, sier bare 2 av 62 – ca.3% at de ikke trives. Dette mener jeg er en bekreftelse til lærerne på at det legges ned et godt arbeid i forhold til denne elevgruppen. Resultatet er og vesentlig bedre i denne undersøkelsen enn de tall som presenteres for en samlet elevmasse i den landsomfattende "Elevinspektørene" fra 2005.

2. Har du kontakt med "norske" ungdommer i fritiden eller i helgene?

24 ja 19 nei 17 sjelden

3. Hvor stor andel av dine venner er av utenlandsk opprinnelse?

Gjennomsnitt: 82%

60 elever svarte på dette spørsmålet. 19 av disse (mer enn 30%) svarte at alle vennene var av utenlandsk opprinnelse. 1 elev svarte at bare 10% av hennes venner var av utenlandsk opprinnelse.

Kommentar til spørsmål 2 og 3:

Dette viser at inkludering og deltagelse slett ikke er noe som omfatter alle. Vi har en tydeligvis en lang vei å gå. Det er grunn til å rope varsko når mer enn 30% av elevene slår fast at alle deres venner utenom skoletiden er av utenlandsk opprinnelse. Gjennomsnittet ble: "82% av mine venner er av utenlandsk opprinnelse" på de 60 leverte svarene.

Dette bekrefter det vi som har jobbet med minoritetsspråklige elever har sett, det er lite samhandling og få relasjoner mellom etnisk norske ungdommer og ikke-vestlige minoritetsspråklige ungdommer. Dette er bekymringsfylt av flere grunner, og kan blant annet føre til at grunnlaget for god og rask norskopplæring blir dårlig. Hvis den minoritetsspråklige ungdom snakker sitt morsmål både blant venner og i hjemmet, blir tiden med norsk språktrening avgrenset til det eleven får praktisere i skoletiden.

4. Føler du at lærerne kjenner deg og din bakgrunn – og tar hensyn til det?

44 ja 16 nei

Kommentar:

Mer enn hver 4. av de spurte (26%) mener altså at lærerne ikke kjenner deres bakgrunn godt nok, og heller ikke tar hensyn til dette.

Prosjektleder har erfart fra tidligere arbeid med denne elevgruppen, at lærere ofte er redde for å spørre om bakgrunn og eventuelle problemer den enkelte elev måtte ha. Mange lærere kjenner heller ikke til hvilket land elevene kommer fra.

Årsakene til dette kan være flere. Noen lærere sier til oss at de kvier seg for å spørre elevene for mye, da de ikke helt vet konsekvensene av det å "ta hull på byllen". En travel skoledag og lite ressurser begrenser mulighetene man har til å bruke tid til hver enkelt elev.

Ved å bruke elevens kunnskaper om eget land, eget språk, egen kultur, egne skikker, egen religion i undervisningen vil nok flere av elevene føle at dette er noe som interesserer lærerne. Dette kan være en god innfallsvinkel til videre samtaler om bakgrunn og eventuelle problemer man måtte bære på. Det skulle være gode muligheter til å gjøre dette innenfor flere fag i den videregående skole.

5. Føler du deg likeverdig med de andre i klassen?

49 ja 13 nei

Kommentar:

13 av 62 – (det vil si 1 av 5, eller 20% av elevene) føler seg ikke likeverdig med de andre i klassen. Alle 13 går i vanlige klasser med etnisk norske elever. Flere skoler i Hordaland har egne klasser for minoritetsspråklige elever, der elevene føler seg mye mer likeverdig med sine medelever. Flere elever i disse klassene uttrykte imidlertid at ulempen ved denne klasseinndeling er mer segregering.

Tilsvarende svarfordeling fikk vi på spørsmålet – *Blir du respektert?*

6. Deltar du i elevrådsarbeid? Hvis ikke – har du lyst å delta?

15 ja 48 nei Av de 48 var det 21 som hadde lyst å delta. 2 svarte ikke.

Kommentar:

Alle elever ved en skole deltar jo ikke i elevrådsarbeid. Dette gjelder for etnisk norske såvel som for minoritetsspråklige elever. Det er gledelig at 15 deltar, og et tankekors at nesten halvparten av de minoritetsspråklige elever som ikke deltar – ønsker dette.

Stortingsmelding 49 har overskriften "Mangfold – inkludering og deltagelse".

Det er viktig å huske at deltagelse også innbefatter medbestemmelse, for eksempel i elevrådet.

7. Deltar du i aktiviteter på fritiden som skolen eller elevrådet arrangerer? For eksempel klassesaker, skoleball eller lignende.

29 ja 27 av og til 8 nei

Kommentar:

Elevaktivitetene er for mange elever skoleårets høydepunkt. De 8 som aldri deltar oppgir 3 ulike grunner; "det er dyrt", "det passer ikke min måte å være på", "gidder ikke". De som "ikke gidder" kan ha andre grunner for ikke å delta, som usikkerhet, redd for å føle seg alene, ingen å gå med, osv.

8. Deltar du i organisert aktivitet på fritiden?

35 ja 25 nei

Kommentar:

Av 60 svar er det bare 35 av elevene som opplyser at de deltar i organisert aktivitet i fritiden. Dette er ca. 58%. Det betyr at 42% ikke deltar.

Vi vet at fritidsaktiviteter er nødvendige og viktige arenaer for å bli kjent med andre ungdommer. Idrett, musikk og ulike kulturaktiviteter er derfor et satsingsområde i integreringsarbeidet. Flere av dem som oppgir at de deltar i organisert aktivitet på fritiden, opplyser at det er i idrett sammen med ungdommer fra eget opprinnelsesland, for eksempel en fotballgjeng som trener og spiller sammen.

Idrett på juniornivå innebærer mye reising og ofte lange avstander til de forskjellige arenaer. For elever med kort botid i Norge, der familien ofte er uten bil, kan det være et problem også økonomisk å komme seg rundt med kollektivmidler. Dette er dessverre en av grunnene til at flere minoritetsspråklige ungdommer ikke deltar i fritidsaktiviteter sammen med etnisk norsk ungdom.

9. Kunne du tenke deg å ha kontakt med en voksen – som kunne støtte deg i skolearbeidet, og ha tid til å prate med deg?

26 ja 23 kanskje 16 nei

Kommentar:

Med andre ord – 49 av 65 (eller 75%) av de minoritetsspråklige elever er positive til tanken om en støtteperson i hverdagen. Mange sliter med skolearbeidet, ønsker leksehjelp, men kanskje vel så viktig, mange trenger en "rådgiver" i hverdagen som kan gi råd om mulige og realistiske skolevalg, en slags støttekontakt som kjenner "det norske".

Om undervisningen:

10. Har du tilpasset undervisning, ekstraundervisning eller tilbud om Norsk 2?

31 ja 21 nei

Kommentar:

21 oppgir at de ikke får noen tilpasset undervisning. Dette er noe alle elever har rett til. Det bør i ettertid undersøkes om det er riktig at så mange minoritetsspråklige elever ikke får tilpasset norskundervisning, og hva som i så fall er årsakene til dette. Til tross for at spørsmålet nøye ble forklart til hver enkelt elev, er vi usikre på om alle har oppfattet spørsmålet rett, og usikre på hvordan elevene oppfatter begrepet "tilpasset undervisning".

11. Får du leksehjelp?

28 ja 29 nei

Kommentar:

Dette spørsmålet var nok noe upresist. Kanskje de som svarer nei mente de ikke har behov for leksehjelp. De som svarte ja får enten hjelp hjemme av foreldre, søsken, eller ved skolen. Uansett, vårt inntrykk er at mange minoritetsspråklige sliter med å få gjort hjemmearbeidet. Mange får ikke hjelp hjemme og få har tilbud om leksehjelp ved skolen. Årstad har hatt tilbud om leksehjelp etter skoletid ved Frivillighetssentralen, men dårlig oppslutning førte til at prosjektet måtte slutte. Svarene bekrefter at leksearbeidet bør gjøres til en del av arbeidet i skoletiden, slik at elever kan gå hjem og være ferdig med skoledagen. Med planene i Kunnskapsløftet kan dette la seg gjøre, i følge rådgivere vi har snakket med.

12. Er det vanskelig å følge med i undervisningen?

5 ja 23 litt 34 nei

Kommentar:

Etter vår mening er dette igjen et signal om at lærerne gjør en god jobb med formidling av stoffet. Bare 5 av 62 (8%) oppgir at det er vanskelig å følge med i undervisningen. Det kunne vært interessant å stille samme spørsmålet til etnisk norske elever for å finne ut om det kan være andre grunner til at det til tider kan være vanskelig å følge med i undervisningen.

13. Forventes det at du gjør de samme – og like mye lekser som de andre i klassen?

48 ja 2 nei

Kommentar:

Her er det stort sett mottatt svar fra de som går i klasser sammen med etnisk norske elever. 48 av 50 elever opplever altså at kravene og mengden er like stor.

I Strategiplanen "Likeverdig utdanning i praksis" sier departementet dette i innledningen: *"Opplæringen skal tilrettelegges slik at den enkelte får utviklet sine evner og dekket sine behov for tilpasset opplæring"*.

Det kan virke som om individuelt tilpassede lekser er et tiltak som er for lite brukt.

Jeg tror at kravene til den enkelte bør tilpasses og kanskje reduseres - hvis alternativet er at eleven enten ikke gjør leksearbeidet, eller som en forebygging mot frafall av de som sliter seg ut av for mye hjemmearbeid og pugging.

14. Gjør du lekser hjemme?

27 ja 16 litt 8 nei

Kommentar:

Fyllingsdalen vgs har egen klasse for minoritetsspråklige elever i Helse- og sosialfag. Disse elevene har leksearbeid i skoletiden, og var svært fornøyd med denne ordningen. For de elevene som svarte på dette spørsmålet er læringen basert på en stor grad av egenlæring ved leksearbeid. Mange minoritetsspråklige elever synes lekser er krevende. Vår undersøkelse viser at bare halvparten gjør det som skolen forventer av dem. Se for øvrig spørsmål 11 om leksehjelp.

15. Syns du at du gjorde det rette valg av linje i den videregående skole?

50 ja 11 nei

16. Hvis nei – hvorfor går du i denne klassen?

**2 svarer at det var det eneste tilbud de fikk
6 sier at de ikke visste nok om denne linjen**

Kommentar:

Valg av linje til videregående utdanning er et problem ikke bare for de minoritetsspråklige elevene. Det som imidlertid kan gjøre det mer komplisert for en del av de minoritetsspråklige elevene er det faktum at forventningene fra deres foresatte ofte ikke samsvarer med realistiske muligheter. Noen foreldrene er bekymret for sin egen alderdom i Norge, og ønsker at deres barn skal utdanne seg til for eksempel lege for å kunne hjelpe dem senere i livet. Noen foreldre er svært opptatt av statusyrker, og kan dermed gi sine barn urealistiske mål i livet, noe som også kan føre til feilvalg og deretter frafall.

De fleste etnisk norske elever har gode rådgivere i hjemmet. Deres foresatte har som oftest god kunnskap om sine barn gjennom et godt samarbeid med skolene i løpet av 10 år, og om de tilbud og linjer som passer for sine barn. Denne kunnskap kan av forståelige grunner ofte være mangelfull hos foreldre til minoritetsspråklige elever.

Et annet problem kan være manglende kunnskap blant rådgiverne i ungdomsskolen om de foreliggende tilbudet som gis ved våre videregående skoler og manglende samarbeid mellom ungdomsskole og de videregående skoler.

17. Har du noen gang tenkt å slutte dette skoleåret?

49 nei 12 ja

18. Hvis ja – hvorfor?

- på grunn av norskproblemer
- på grunn av dårlige karakterer
- på grunn av stort fravær
- andre grunner: psykiske problemer, jobber på kveldstid og i helger, vil ikke gå i innføringsklasse, har problemer med andre elever ved skolen.

Kommentar til spørsmål 17 og 18:

Vi synes det er positivt at 49 (80%) svarte at de ikke hadde tenkt å slutte. Det å velge rett linje og rett yrke i ung alder er vanskelig for de fleste av oss. Dessuten er tilbudet i dag så bredt at man må forvente en viss grad av feilvalg. I vår undersøkelse har ingen av slutterne eller de som har skiftet linje underveis blitt spurt. Dette vil bli gjort som en del av prosjektet underveis.

I faresonen som sluttere er nok de 12 som av ulike grunner tenker på å kutte ut.

Det er viktig at skolene fanger opp disse, tar signalene på alvor, for dermed å kunne bidra til reduksjon av antallet frafall i videregående skole.

19. Hvordan kan skolen bli bedre for deg?

Disse svar ble gitt:

- Mer kontakt med norske elever
- Mindre hjemmearbeid, mer på skolen
- Ekstrahjelp
- Hvis lærerne kjente bedre min bakgrunn
- Snakke mer norsk
- Føle mer respekt
- At andre ikke dømmer så fort
- Kortere skolevei
- Flere "innvandrere" i klassen

Hva kan vi lære av denne elevundersøkelsen

Skolen - og all annen offentlig virksomhet må fokusere på en universell utforming av det tjenestetilbud man er satt til å forvalte. Skolen skal ha plass til, og gi et likeverdig tilbud til alle.

Om registrering og nødvendigheten av egen registrering av ikke-vestlige:

Frafallet av minoritetsspråklige elever i den videregående skole antas å være stort. Antallet basert på antagelser om dette, ligger et sted mellom det som er landsgjennomsnittet for samtlige elever på cirka 20%, til det som antydes i Fylkets spesialpedagogiske plan for perioden 2003-2007, der man antar at frafallet ved enkelte skoler kan være opp mot 50%.

Det viser seg at verken skolene eller Hordaland Fylkeskommune har en god nok statistikk på antallet minoritetsspråklige elever i den videregående skole. Vi oppdaget også svært ulike definisjoner av begrepet "minoritetsspråklig elev". Ved nærmere undersøkelse viser det seg at ingen fylker har et godt nok apparat for registrering av de minoritetsspråklige elever. Uten å vite antallet eksakt ved hver skole, kan vi heller ikke fremskaffe sikre tall på antallet sluttere. Personregistrering ut fra rasemessig bakgrunn er lovstridig. Det er derfor svært viktig at den registrering som skal foretas, blir av ren statistisk karakter som gruppen "minoritetsspråklige elever med ikke-vestlig bakgrunn".

Det er viktig å skille ut de ikke-vestlige elevene i denne registreringen. Denne gruppen består nemlig av mange elever med flyktningbakgrunn, der problemene ofte er mer sammensatt og utfordrende for elevene og skolene sammenlignet med de som kun har et annet morsmål enn norsk. "Vestlige elever" blir ofte lettere inkludert i sine miljøer. Deres kulturelle, etniske og religiøse bakgrunn er som oftest mer lik den norske.

Om mangfold, inkludering og deltagelse i den flerkulturelle skole:

Undersøkelsen bekrefter at utfordringene som er skissert i Stortingsmelding 49 - "Mangfold, inkludering og deltagelse" er høyst aktuelle for skolene og for de minoritetsspråklige elever. Hva menes egentlig med inkludering? Hva menes med deltagelse? Blir meldingen kun en teoretisk målsetning som ikke kan følges opp i det daglige arbeidet? Hvorfor?

"Strategiplan om likeverdig utdanning i praksis for 2004-2009", utarbeidet av Utdannings- og Forskningsdepartementet slår fast at skolen er og skal være en flerkulturell arena; *"Departementet mener en flerkulturell skole er kjennetegnet ved et personale som ser det kulturelle og språklige mangfoldet blant elever, foreldre og lærere som normaltilstand og bygger på dette i sin skoleutvikling"*.

Skolene kan ikke greie denne jobben alene. Undersøkelsen vår viser av svært få elever har kontakt med etnisk norske elever i fritiden. Nesten 1/3 av de spurte svarer at ALLE deres venner er av utenlandsk opprinnelse.

Hvis man snakker et annet morsmål enn norsk i hjemmet og ellers på fritiden, er det faktisk kun i skolesituasjonen man får praktisert norsk. Gode norskferdigheter er en av de viktigste forutsetninger for en god integrering.

Mange etnisk norske elever er redde for å ta kontakt med "innvandrerungdom". Medias negative fokusering av asylsøkere og muslimer, som ofte fremstilles som kriminelle - og til og med som tikkende bomber, skaper fordommer og medvirker til å skape økende fremmedfrykt.

Når det er så lite samhandling mellom etnisk norske ungdommer og ikke-vestlige minoritetsspråklige ungdommer som denne undersøkelsen viser, må vi seriøst vurdere hva mer som kan gjøres både av skolene, kommunene, integreringsmyndighetene, av de frivillige organisasjonene, av de etnisk norske ungdommer og av de minoritetsspråklige ungdommer på dette felt. Uten tiltak og handling i holdningsskapende arbeid og et bevisst fokus på utfordringene, kan vi oppleve utvikling av parallell-samfunn som senere kan føre til såkalt "franske tilstander".

Her har altså alle en utfordring – også skolene. Mulighetene for samspill og inkludering på tvers av kulturelle, etniske og religiøse forskjeller vil være mye bedre hvis skolene fokuserte mer på de ressursene minoritetsspråklige elever har, istedenfor det problemstempel mange minoritetsspråklige opplever i skolen.

Det er et ubestridt faktum at Norge er et flerkulturelt samfunn. For oss voksne - etnisk norske innbyggere med en mono-kulturell tankegang, kan veien fram virke lang og vanskelig til en hverdag der det flerkulturelle blir en del av vår ryggmargsrefleks. Vi må innse at dette ikke er mulig å velge bort. Migrasjon preger den globale utvikling, og innvandring er og vil alltid være en del av det norske. Det er opp til oss å bidra til at hverdagen blir bedre for alle.

Skolene kan og bør fungere som en flerkulturell arena, der den somaliske, iranske, tsjetsjenske og norske eleven blir likeverdige og kan bidra med positiv læring til hverandre. Undervisningsmaterialet som benyttes i videregående skoler bør gjennomgås, oppdateres og tilpasses det flerkulturelle samfunnet vi lever i. Dette vil også gi lærerne større muligheter til å inkludere disse tema i undervisningen. Vi må også innarbeide en bevissthet om bruken av pronomenformer som vi og de, oss og dem i vår omtale av elever med ulik bakgrunn. Dette vil også ha en inkluderende effekt.

Skolene har ansvar for elevenes faglige læring og for de resultater man oppnår etter endt skoleår. For å nå dette bør det fra skolens side fokuseres enda mer på elevenes sosiale tilpasning. Her kan skolene bidra mer. De fleste etnisk norske elever har opparbeidet seg et sosialt nettverk gjennom 10-13 års skolegang i gode oppvekstvilkår. Barn og unge som er blitt tatt med på flyttelasset til sitt nye land, har på en ofte brutal måte blitt skilt fra de venner og det nettverket de har opparbeidet seg. Det stilles store krav til både skolene, med-elevne og oss etnisk norske

foreldre hvis minoritetsspråklige elever skal føle seg verdsatt, inkludert og oppnå innflytelse i det nye og ukjente miljø man ofte ufrivillig har havnet i.

Skolestart – ny elev i nytt miljø

Startsamtale ved skolestart er et viktig element for at lærerne skal bli kjent med sine nye elever. Allerede da kan man fange opp informasjon som kan gjøre skoleåret best mulig for elevene.

Mange skoler har innført begrepet "aktiv skolestart". Så vidt jeg forstår innebærer dette at man skal fokusere på den sosiale tilpasning i tillegg til en bevisstgjøring av det arbeid som forventes av elever i den videregående skole. Dessverre opplevde vi at ikke alle skoler tolker dette på den måte jeg beskriver.

"Elevene skal se at nå er det alvor – rett på sak", som en rådgiver sa.

Etter intervju med de 65 minoritetsspråklige elevene om både undervisning og trivsel, er vårt inntrykk at starten, følelsen av ivaretagelse de første skoledagene i en ny klasse med ukjente medelever kan være svært avgjørende for om eleven fortsetter ved skolen.

Det er ikke uten grunn at stadig flere høyskoler og universiteter bruker første uken av skoleåret til sosialt samvær med fadderordning der eldre elever blir involvert.

Tilrettelegging av dette starter om våren i god tid før skolestart. Vi vet at ved enkelte videregående skoler har gode opplegg for skolestart og at dette har gitt svært positivt resultat. Dette kan gjøre det lettere for minoritetsspråklige elever å knytte kontakter med andre elever – i alle fall hvis lærerne og inspektørene er bevisst på viktigheten av dette og for eksempel innfører en fadderordning også i videregående skole – kanskje i samarbeid med elevrådet.

Støtteperson

49 av 65 (75%) av de minoritetsspråklige elever er positive til tanken om en støtteperson i hverdagen. Som undersøkelsen viser er det mange som sliter med skolearbeidet og ønsker leksehjelp. Kanskje vel så viktig er det å innse at mange trenger en "rådgiver" i hverdagen, en som kan gi råd om mulige og realistiske skolevalg, en slags støttekontakt som kjenner "det norske".

Her tror vi de frivillige organisasjonene kan gjøre et stort og viktig arbeid. Denne støtten bør etableres som et individuelt frivillig tilbud, der minoritetsspråklige elever kan få mulighet til å forholde seg til en voksen. Min erfaring er at det faglige og sosiale utbyttet dermed kan bli mye større.

Integreringsbarometeret 2005 som er foretatt av IMDI i forbindelse med delingen av UDI, viser positive resultater som bør inspirere til organisering av tiltak:

Viljen til å bidra overfor barn og ungdom som innvandrerguppe er større enn for innvandrerbefolkningen generelt, og det er større andeler som sier ja til å bidra uten forbehold. 78 prosent av befolkningen i Norge er villige, i større eller mindre grad, til å bidra i arbeidet med å integrere ungdom med utenlandsk bakgrunn i samfunnet – nesten 1 av 4 uten forbehold.

1 av 4 i Norge vil gjerne være med å lære barn og unge med utenlandsk bakgrunn norsk.

Andre interessante funn

Mange minoritetsspråklige med flyktningbakgrunn sliter med søvnproblemer. Det medfører ofte at det er lett for å komme inn i en situasjon der døgnnet blir snudd. En del av fraværet skyldes nettopp dette. Må det være slik? Er det noe skolene kan bidra med overfor elever som har problemer med å komme seg opp i rett tid til skoledagen?

Øystese Gymnas i Kvam Kommune har ikke hatt et eneste frafall av elever på 3 år. Årsakene til dette kan nok være flere og sammensatte, men selv mener skolens ledelse at det hovedsakelig skyldes kommunens satsing med en **ungdomsrettleiar** i 40% betalt av Sosialkontorets budsjett. Tilbudet er frivillig, der hver enkelt elev inngår avtale med ungdomsrettleiar hvis de ønsker oppfølging for å komme opp om morgenen. Det er organisert slik at de 3 videregående skolene i kommunen melder fra til henne hvis elever ikke har dukket opp på skolen. Hun tar da kontakt med eleven pr. telefon, og kan også kjøre hjem til eleven hvis det viser seg å være nødvendig. Elever vi snakket med ga uttrykk for at det dermed var lettere å komme seg til skolen. De hadde en følelse av oppfølging som også forpliktet dem til egeninnsats for å begrense fraværet. Tilbudet ble benyttet både av enslige hybelboere, og av elever som bodde med sine foreldre. Vi synes dette høres ut som en viktig investering for kommunen, og vil tro at investeringen kommunen gjør ved dette blir tatt inn i igjen i sparte sosiale utgifter.

Dette er et strålende eksempel på hvordan region og kommune kan samarbeide om elevenes skolegang helt til fullført videregående utdanning. Det er en løsning flere kommuner eller bydeler burde se nærmere på.

Avslutningsvis vil vi nok engang trekke fram resultatet på trivsels spørsmålet som viste at bare 2 av de 62 elevene gav uttrykk for mistriivsel på skolen. Dette bør inspirere lærere, administrasjon og kommuner til videre arbeid for å øke antallet av de minoritetsspråklige elever som fullfører sin videregående utdanning. Vårt håp er at prosjektet "Flere flerspråklige fortsetter" vil kunne bli et viktig bidrag i det videre arbeidet.

Armin Amookteh og Petter Borthen

Spørsmål om rapporten kan rettes til epost p.borthen@sensewave.com, eller mobil 97740609.

